

Szerkesztőség
Via S. Andrea Troyer ház.

Amministrazione
Tipografia P. BATTARA

Előfizetési ár — Associazione:

Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— frt
Félévre . . . . . > 6 mesi 3.— >
Negyedévre . . . . . > 3 > 1.50 >
2 óra . . . . . > 2 > 1.— >
Külföldre 1 évre . . . Per l'estero 8.— >

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyitlerek:

Fölvételnek árszabály szerint a kiadó hivatalban, Battara P. könyvnyomdája

Továbbá és kizárólag:

Goldberger A. V. hirdetési irodájában Budapest, Váci-utca, Oppelick B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

1890 augusztus 3

Megjelenik minden vasárnap

3 agosto 1890

Fiume élelmezési ellátása.

Városunkban általános a panasz, hogy az élelem igen drága, holott mint tengeri kikötőben éppen ellenkezőleg olcsónak kellene lennie. A más városokból idekerült családok szörnyűkötve tapasztalják, hogy az olcsó hírnévek örvendő kikötőváros (mert hiszen a kávé csak 1 frt. a cukornak 20 kr. kilója és az élelmezésről szóló társalgásnak rendszeren ez a bevezetője) mily rettenetes árat követel még a legszükségesebb élelmi cikkekért is.

A kereskedők árucikkeinek tetszér szerint árat szabnak, úgy hogy a vevő sohasem lehet tisztában másnap kiadásainak számával, mert megtörténik, hogy a mit ma jó áron kaphat, másnap már kétszeres áron vagy legalább is $\frac{1}{3}$ részszel drágábban szerezheti be, sőt megesik igen gyakran, hogyha csak pár órával később megy a már kiszemelt még megfizethető árban kintentezett árucikkért, csodálkozással tapasztalja, hogy azalatt is hihetetlenül felverték az árat.

A ki ismeri Fiumének helyi viszonyait, az nem is fog csodálkozni az állapoton, egész természetesen fogja találni azt, hogy az egyes élelmi cikkek árai oly rendkívül aránytalanul váltakoznak. Városunk területe oly esemény, hogy vajmi kevés hely jut egy-egy kis virágos kertre s annál

kevésbé konyhakertre. Vadak, szarvasmarhák s más vágó állatok tenyésztéséről meg szó sem lehet s így világos dolog, hogy a legapróbb zöldségtől kezdve a finom vadpecsenyégtől az egyetlen hal kivételével mindent a szomszéd községek, szigetek, de legnagyobb részt Krajna és Bécsből kapunk s bátran rá is mondhatjuk, hogy nem a legjobbat, sőt sokszor a megfelelő üzleti összeköttetés hiányában sok élelmezési cikket s különösen olyanokat, melyek a magyar és német konyhához okvetlenül megkívántatnának, csakis időközönként kaphatunk. Hogy mi okozza tulajdonképpen ez állapotot: azt mindeddig nem kutatta senki. Ha a közönség egyik, vagy másik árucikkben hiányt talált, bosszankodott, de legkevésbé sem gondolt arra, hogy mi az okozója az állapotnak s különben is nagyrészt már rá vannak szoktatva a biztatásra, hogy: „majd lesz a jövő héten.”

E stagnáló állapotot pedig semmi más, mint a jól megválasztott behozatali üzletekkel való rendszeres és megfelelő összeköttetés hiánya okozza.

Kereskedőinknek vannak ugyan összeköttetések, csak hogy azok legnagyobb részt mind a külfölddel állanak fenn, honnan a megrendelt élelmi cikkek rendetlenül, nem a legjobb fajtából, s gyakran megromolva érkeznek.

Most már azt kérjük kereske-

dőlőktől: nem ezélszerűbb és nem előnyösebb-e rájuk nézve Magyar- és Horvátország fővárosából beszerezni szükségleti készletüket, a honnan rendszeres üzleti összeköttetés útján gyorsabban, olcsóbban és minőségileg a legkitűnőbb minőségű élelmezési cikkek kaphatnának? Eme előnyök mellett már hazafias szempontból is pártolniok kellene a belföld termékeit s odahatniok, hogy hova-tovább a külföldi cégekkel való összeköttetésekkel végkép szakítsanak. Erre törekednie kell városunkban minden hazafias érzelmű kereskedőnek, mert ezzel tartozik az államnak és a közönségnek. Különben is nincsen értelme, miért áldozunk mi idegen piacoknak, midőn összes szükségleti cikkeinket — még pedig a legjobb minőségűt — belföldünk is szolgáltatja. Eddig sajnos, mint említők tüzetesen senki sem foglalkozott e kérdéssel s városunknak élelmi szerekkel való ellátása mind maig a leghiányosabb volt.

Most azonban, hogy Baross kereskedelmi miniszter városunkban a budapesti kereskedelmi múzeum fiókját létesíté, annak tevékeny képviselője, gróf Szapáry Károly nem kímélve fáradságot, arra törekszik, hogy behozatali üzletünket az itteni megélhetés könnyítésére stagnáló pozíciójából minden áron kimozdítsa, vagyis arra törekszik, hogy városunk szükségleti készleteit a legjobb minőségűből s az eddigieknél olcsóbb ár-

ban Budapestről és Zágrábról szerezze be.

Természetes dolog, hogy ezen kifűzött célnak eléréséhez első sorban is az áruknak gyors és olcsó szállítása szükséges, mert a jó minőségű áruknak behozatala s itten szolid árak mellett való kiszolgáltatása csak ez uton lehetséges és a behozott áru csakis ez uton lehetne versenyképes.

Szapáry Károly gróf ezen tervének kivitele céljából az itteni viszonyok kellő tanulmányozása után, Baross kereskedelmi miniszterhez fordult, kinek előadta kikötő városunk élelmezési mizériáit, s felkérte Ő Excellenciáját, hogy az élelmezési cikkek szállítására tervbe vett összeköttetés létesítését illetőleg az élelmezési cikkeknek gyors és olcsó szállítását kieszközölje kegyeskedjék.

Baross kereskedelmi miniszter nem késett a kikötőváros érdekében eljárni s mint értesülünk, Ő Excellenciája az államvasutak igazgatóságával egyetértőleg megállapította, hogy úgy a Fiuméba küldendő, mint a Fiuméből érkező élelmi cikkek vitelére a gyorsvontaton métermázsánként Budapesttől 3 forint és Zágrábról 2 frt. lesz.

Biztosítva ily módon az olcsó szállítás, Szapáry Károly gróf a közönség és a kereskedők kellő tájékoztatása céljából, ugyancsak a múzeum helyiségei mellett külön irodát szándékozik felállítani, hol a megrendelő élelmi cik-

A „FIUME” TÁRCZÁJA

A szalmakalap vásár.

A „FIUME” eredeti tárczája.

Képzelnék önök egy nagy, négy-szögű térséget, négy oldalán vért, komor emeletes házakkal, nagy, vörösré meszelt bazárral, s közepén egy magas Mária szobrot. Körülbelül ilyen a főtér, a mi egyuttal az egyedüli tér is. Heti vásárok idején tele van sátrakkal, melyek alatt öreg kofák szunnyadoznak, közben-közben vörös harisnyát kötögetnek, beszélgetnek.

A főtér egyik oldalán káposztás szakerek állanak és pedig olyan szerencsés poseban, hogy a ki a gyalogjárón végig akar menni, vagy a szekérrud alatt kell átbújnia, vagy pedig hatalmas ugást kénytelen koczkaztatni.

Jókor reggel felvonulnak a szomszéd falvakról beérkezett orosz oláh asszonyok, — mert elfelejtettem mondani, hogy ez egy felvidéki város, hol nagy

nemzetiségi összekeveredé van. Az orosz hölgyek nyilván az egyszerűség által akarnak hatni, mivel ezek egy fehér ruha van rájuk és két kötő, egyik elől, a másik hátul. Az egyik kötő zöld, a másik sárga, vagy lilaszín; nyakukban vörös - kék - sárga - zöld - ezüstszínű óriási gyöngyök, körülbelül 16 sorban; fülök mellől hol egy szerény basaróza, hol rozmarin csügg arczukra, emelve a bájos öszhangot. Szerény mosoly a lányok arczán, kezükben vergődő tyúk, melyet kínálgatva, szemüket lesütik.

Az oláh asszonyokon már több a ruha. Szoknya 3—4 van rájuk, fejükön virág, a mennyi csak elfér, körülükön szintén gyöngyök, különböző nagyságban, fülök mellett szintén virág, különböző mennyiségben, erősen van képviselve a sárga „bulbuk” és ökörfarkkóró, a mi rendkívül jól veszi ki magát, akárcsak egy Eiffel torony, magaslik ki a szerény veres rózsák tömegéből.

Egyébként hajuk illően ketté van választva, erősen beszírozva s mindkét nemzetiségű asszonyok megcyeznek abban, hogy a legnagyobb díszben is meztelül tapossák a sarat. Lelölnek a pusztá földre tyúkjait, malaczaikat, teje-

les csupraik és kis gyerekeik közé. A malacz visít, a gyerek sivít s az asszony fáradhatatlanul kiabálva kihalgatja a malaczt, tyukot, mely mindig a legjobb fajtából való — közben mosolyog, haragszik.

Kitűnő tojók, mindennap tojik, szeret költeni is; pompás hízó, keveset eszik de azért nő, mint a hógolyó, csak úgy ragad rá a hus; (ne visits kölyök, mert úgy rád húzok, hogy meg nem köszönöd!) csak nem teszik itt hagyni ezt az édes, friss tejfelt? Bizony Isten nincs benne egy csepp kukoricaiszt sem. (Mert bizony az megcsúszna néha, hogy a csupor fenekén holmi éfélé pótlék szegyenkezik.)

És ez így megy tovább, a mint már ez minden vasárnál menni szokott.

Egy a főtéren nyuló utcatoroknál tohul össze a gubás férfinep. Az utat úgy elállják, hogy ember legyen, ki a könyökeivel át bírja törni a gubafalat. Innen indul egy-egy expedíció a boltokba, hogy dohányt, pipát, ostort, kaszapengét vásároljon.

Hat-hét ember összeszedelőzködik, előzetes megbeszélés után megindulnak egy nagy bolt felé, hol a kirakatban é-

kes rendben színes kartonok vannak kitéve; egy néhány főrevaló kendő lilaszín csikokkal, egy vörös fűző s egy kék bugyogó költői rendtelenségben fekszenek egymáson. A bolt ajtajából merész n kinyúlik egy seprő, melynek végén zöld pántlikás szalmakalapot hímbe a szél.

A barnabőrű bolttulajdonos vidám arccal áll az ajtóban, kezében az elmaradhatatlan rőf (tulajdonképpen méter, de megszokta már régről azt is réfnak mondani), csalogatja a jámbor falusi asszonyokat, magyarázva nekik a legújabb párisi divatot.

Már messziről meglátja sólyom szemével a vásárolni akaró atyfiakat. Előbb a kezével int nekik, aztán a fejével; aztán meg kiabál messziről: mit akartok venni? Van itt! kell karton a feleségeteknek?

Nem? Na jó! van itt egyéb is, ha nem tetszik, hát ne vegyék.

Hanem azért csaknem behúzza őket a boltba. Mikor mind a hét román besorakozott a pudli elé, bengrik az örmény is, s nyers hangon szól hozzájuk:

No, hát mi kell, frátýe?

kek folyó árai napról-napra a közönség szemléletére ki lesznek téve.

A megrendelés úgy a kereskedők, mint a közönség részére is délelőtti fognak eszközöltetni és pedig olyképen, hogy reggeli 9 óráig történik azon áruk megrendelése, melyek Budapestről érkeznek, és 9—12 ig azon áruké, melyek Zágrábról érkeznek.

Ily módon a közönség a reggeli 9 órakor megrendelt élelmiszert, másnap 8 órakor már átveheti.

Ezen közvetítő irodának úgy Zágrábrban, mint Budapesten megbízható összeköttetései lesznek, mely uton mindig a legjobb minőségű élelmiszerek s a jelenlegieknél jutányosabb árban lesznek beszerezhetők. Megjegyzendő, hogy kereskedőink ezen üdvös intézkedésben korántsem konkurencziát vagy a saját üzletük romlására törekvő szövetkezést vélnének látni, ez intézkedésnek legkevésbé sem célja kereskedőinkkel versenylábra kelni, s azok eddigi fogyasztóit elidegeníteni: fő célja az, hogy városunk élelmiszerét közvetítő kereskedőinket oly helyzetbe juttassa, hogy azok az igényeknek megfelelően, pontosan és jó minőségű élelmiszeri cikkekkel szolgálhassanak a közönségünknek, mely eddig a súlyos árt is önkényileg felesigázott magas áron volt kénytelen fizetni.

Városunk közönsége élénk érdeklődéssel tekint ez üdvös vállalat létesítése elé, mely határozottan élelmiszeri viszonyainak rendezésére lesz hivatva, s reméljük, hogy ez üdvös vállalat törekvéseit méltó siker is fogja követni.

D. Á.

Helyi és különféle hírek.

Gróf Zichy Ágost kormányzónk családjával együtt e napokban kálozi úrtokáról Scheveningen tengeri fürdőre utazott, hol e hó végéig fog időzni.

Fésüs Béla miniszteri oszt. tanácsos

— Szalmakalap kéne ha nem vón drága.

— Drága, drága, nektek minden ingyen kéne, nem is lehet most már megélni, senkinek sem kell a mi jó, tartós, csak olcsó legyen. Na hát itt van.

A míg beszélt, a főffel lepiszkalt a nagy állványról egy güllába rakott kalapcsomót: szépen a pudlira esett valamennyi.

Az atyafiak nézik, forgatják, babrálják: nem tetszik. Gyaldazzák, hogy rossz a fonás, a szalma nagyon törekeny, még hozzá nem elég szép sárgi és a mi legnagyobb baj: még szalmarózsa sincsen rajta! Egyik a másik kezéből veszi ki, mindenik új hibát fedez fel rajta: a kereskedő dicseri, élcel, szellemesen megmagyarozza, hogy ilyet a nagyapjuk se hordott: közbe közbe nem feledkezik meg az apjuk lelkéről sem, ha nagyon olcsó árt ígérnek.

Már jó ideje alkuszának, majd összevesznek, a kereskedő szemei itt-ott vérben fognak, az atyafiak a legnagyobb lelkinyugalommal tárgyalnak.

Egyszer csak az egyik oldalba döfi szomszédját, az ismét az övét és így tovább. Ez titkos jeladás, a minék csak az a hibája, hogy nemcsak a szenvedő veszi észre. Meglátta azt az örmény is, de úgy tett mintha észre sem venné, azonban nagyon kezdett figyelni.

három heti távollét után mult hó 29-én Radegundból Fiuméba vissza érkezett.

Mária Valéria főhercegnőnek Salvator Ferenc főherceggel való egybekelési ünnepe alkalmából. városunk amegállapított program szerint, már korareggel ünnepidőzt. A középületek, a konzuli hivatalok épületei és a kikötőkben horgonyzó hajók mind fellebogózza voltak a városi zenekar már kora hajnalban zene szóval járta be a város utcáit, ahol ünnepi hangulatu nép hullámzott. Délelőtti 10 órakor, az esküvő órájában megkondultak a főtemplom harangjai s kezletét vette az ünnepélyes isteni tisztelet a templom fényes kivilágítása mellett.

Az ünnepélyes isteni tiszteleten, megjelentek a polgári hatóságok Fésüs Béla miniszteri oszt. tanácsos mint kormányzó helyettes és Ciotta polgármesterrel élükön, kik ez alkalommal mind ketten díszmagyar ruhában voltak öltözve, továbbá a katonai hatóságok és a városunkban székelő külföldi hatalmak konzuljai ünnepi díszben s végül nagy és díszes közönség.

Az isteni tiszteleten Fulvi kanonok fényes segédlettel celebrált a koruson Scaramelli kisasszony hegedű művésze órgona kísérettel megható Ave Mariát játszott.

Nagy örömben részesültek a város árva és szeretet ház lakói is, kik ez nap a város áldozat kétségéből gazdag lakomához ültek.

A város ezen jó téteményén kívül az öröm nap emlékére egy 2000 forintos alapítványt létesített, melynek jövedelme minden évben egy férjhez menő fiunei szegény leányok hozományképen ki fog adni. — A város továbbá egy igen szép és díszesen kiállított ülvöző feliratot küldött, melyben a király szülőket és a boldog nászpárt hódolatteljesen a legfőbbban üdvözölte.

Kitüntetés. Örömmel értesülünk, hogy a fiumei papír gyárat, a butor gyárat és a rizshántoló és keményítő gyárat a barcellonai nemzetközi kiállítás jury bizottsága arany éremmel tüntette ki.

A kereskedelmi muzeum igazgató tanácsának tagjai. Baross kereskedelmi miniszter mult hó 22-én kelt leiratával Corossacz Ferencz, Malerspach Sándor, Smoquina Antal, Mohovich E. mód és Spitzer William városi képviselőket a fiumei kereskedelmi muzeum igazgatótanács tagjaivá nevezte ki.

Ajándék a városi múzeumnak. Gróf Szápary Károly, a helybeli kereskedelmi muzeum képviselője a városi

Az atyafiak szedelőzködni kezdenek: drága ez a bolt nagyon, a felső soron jobbat és olcsóbbat lehet kapni, nem ilyen lim-lom bolmit. A vezér még egy búcsupillantást vet a kalaphalmazra, aztán indulni kezd.

— Csak nem hagyjátok itt ezt a drága portékát? ilyet nem kaptok, még ha Budapestre mentek is!

— Úgy látszik az úr nem akarja eladni a kalapokat.

— Nagyon drágák.

— Es nem is valami jók.

— Pizskos a szalag is rajta.

— Még hozzá olyan rövid, hogy valig sem ér.

— Ne beszéljétek bolondokat, kiáll rájuk az örmény: — mind adtok érte? Na jó van, hát nektek annyit is oda adom. Az első vevők vagytok, hát nem akartak üres kézzel kibocsátani a boltból. Haj, haj. Ha így megy mindig, tönkretjütek. Kristaf! (a szögletben gunnyasztó segédnek szól) tüzzel a kalapokra szalmarózsát.

A hét kalapon kívül mind visszateszi az állványra, a honnan levette: az atyafiak sokat mondó türelmetlenséggel várják.

— Na itt van. De fizetések ki, addig nem adom oda.

Úgy tesznek, mintha kissé sértve é

múzeumnak egy hatalmas fűrészhal csontvázát, továbbá borszeszben konzervált tengeri halakat, rovarokat, egy láda lepke és rovargyűjteményt s különféle láncokat ajándékozott.

Déli nőrvények a „villa Giuseppe” részére. E napokban érkezett meg „Spirito” magyar bárkahajón Cannesből mintegy 300 drb. válogatott facsemete, melyeket József főherczeg ö ifjúsága a „villa Giuseppe” parkjának díszítésére rendelt meg.

A megkerült hulla. Lapunk mult számában említettük, hogy mily esodálatos módon tünt el a kikötő építési vállalat egyik munkása.

10 nap mult el a nélkül, hogy a vízbe fult hullájáról valamin tudtak volna, a közönség nagyrésze határozottan azon véleményének adott kifejezést, hogy a vízbe hullat czápa nyelte el.

Végtere mult hó 30-án reggel a „Mária Terézia” moló közelében a járőrlők egy holt testet vettek észre, mely az áramlat által lassan kifelé sodortatott. Rögtön jelentést tettek Crespi révhadnagyknak, ki két matróz kíséretében azonnal a hely színtére sietett s a hullát a vízből kiemeltette.

A vízbe hullt arca már felismerhetetlen volt, de ruhája és más ismertető jelek után konstataltatott, hogy az csakugyan az ezélt 10 nappal vízbe fult matróz-nak holt teste.

Az „Erzherzog Friedrich” korvetthajó, mely a helybeli tengerészeti akadémia 4- ed éves növendékeivel tanulmányi utazásból mult hó végén kikötőkbe érkezett, a „Reichwehr” jelentése szerint legközelebb le fog szereltetni és végleg szolgálaton kívül fog helyezetni. A szerint a 2, od és 3 ad éves növendékek utazása, mely e hó elején vette volna kezdetét, elmarad.

Óriási márványtábla. E napokban érkezett vasúti állomásunkra Cormonsból egy óriási márványtábla, melynek súlya 12,900 klogram. E hatalmas márványtömeget melyet az abbaziai „Stefania” park részére rendeltek meg, a Padoani és Sterk cég külön vaskocsin szállította rendeltetési helyére Abbaziaiba.

Új gőzhajózási vonal Zengg-Fiume és Triest között. Olivieri F.-féle zenggi gőzhajózási vállalat mely Zengg-Fiume és Triest közt rendszer heti járatokat fog fenntartani, tegnap f. hó 2-án indítá első járatát Zenggből.

E járatok, Zengg, Novi, Saleza, Cirquenizza, Fiume Pola és Triest kikötőket fogják rendszeren érinteni.

A vállalat fiumei ügynöke A. Grini.

reznek magukat, de aztán természetesenek találják s kifizetik.

Az örmény összeseperi a pénzt, a fiókba szórja aztán a kiválasztott hét kalapot is felhajtja az állványra a többi közé.

— Na mi lesz, domnu?

— Én büvész vagyok, már mindegyiteknek odavarázsoltam kalapját a guba alá.

Nézd csak!

S azzal a hozzá legközelebb álló atyafi gubáját felrántja, a mi alatt csakugyan ott lapult egy kalap.

— Itt a tied is, a tied is meg a tied is. Kristaaff! Segíts csak nekem. Egykettő!

Egyiket a másik után lökdöste ki az ajtón, némelyiknek a kalapja és hátraesett fejről a sietésben.

Mig az atyafiak alkudoztak, mindenik lopott magának egy kalapot. Észre vette az örmény, de csak nem szólott semmit, abból neki ügyis édes-kevés haszna lett volna.

Hanem legszebb a dologban, hogy az ilyen csattanós jeleneteket egyik részről sem veszik nagyon komolyan, megszokták már egymástól, mintha az más-képen nem is lehetne.

Scirocco.

Tanulmányut az olasz kikötőkbe. Mics Zsigmond lapunk szerkesztő tulajdonosa a kereskedelmi miniszter támogatása mellett a legközelebbi napokban a bennünket közelebbi érdekű olasz kikötők kereskedelmi viszonyainak tanulmányozására indul s azukat úgy lapunkban, mint a főváros egy-két irányadó napilapjában ismertetni fogja. A kiküldött az olasz kikötőkben szerzett tapasztalatairól külön jelentést fog benyújtani a kereskedelmi miniszterhez.

A susaki alpesi klub kirándulása. A susaki és zágrábi alpesi klub együttesen folyó hó 23-án nagy kirándulásra indul Zára, Sebenico, Spalato, Salona, Makarska, Podgora, Curzola és Lussin vidékeire. A kiránduláson, mely 8—10 napig fog tartani, mások is kik nem tagjai a klubnak, részt vehetnek. A kirándulók a Lloyd társulat egyik gyorsjárattú gőzösn Fiuméből fognak indulni.

Színházi hírek. A színházi bizottság mult esztendőtki ülésén elhatározta, hogy Fabbri színházi bérigérek a megállapított szabvenziot két részletben fizeti és pedig 5050 forintot az opera idény végéig és 3000 forintot a proza éval befejezése után, továbbá a még rendelkezés alatt álló páholyok bérét e két időnyre a következőkép állapítja meg: a földszinti 1 és 10 számú páholyok bére 70 ft. a 2. és 9. számú páholyok bére 110 ft., a felemelen 1. sorban 175 ft. 11-ik sorban 115 ft. és III. sorban 75 ft-nyi.

Buckardo 94 tonnás argentinai torpedó hajó, mely torpedók felvétele végett pár hetet itt töltött, tegnap előtt f. hó 1-én reggel 1/2 8 órakor Máltába indult.

Időjárásunk. Az afrikai hőség, melyről lapunk mult számában is megemlékeztünk az elmúlt hét folyamán is kitinos állapotban tartotta városunk közönségét, s különösen azokat, kik szolgálataknál fogva kénytelenül vannak az egész napot szabadég alatt tölteni. A meleg még eddig legkevésbé sem csökkent, a hőmérő árnyékban is 30—35 fokot mutat. Ily szokatlan hőség még meleg éghajlatunk alatt is, csak nagy ritkán szokott jelentkezni.

Új megálló hely a szent péter-triesti vonalon. A délavasut társaság igazgatósága értesít, hogy f. évi augusztus 3-tól kezdve a triest-szentpéter vonalon közlekedő személy vonatok Opicina helyiség mellett is megállót fognak tartani.

A cs. és kir. hajóraj utban. Gibraltar július 30. Az cs. és kir. magyar hajóraj ma délután ide érkezett. Hinke olentengernagy a hajóraj parancsnoka és István főherczeg a kormányzónál látogatást tettek, ki azt szintén vizongozta.

A Cerigoi hajóösszeütközés. Maltából mult hó 28.-ról egy sürgöny jellezi, hogy „Morglay” angol gőzös drgaterria-nevportti útjában mult hó 23-án éjjel 1 órakor Cerigo sziget közelében egy ismeretlen gőzössel összeütközött s oly sérüléseket szenvedett, hogy megmentése végett máltába kellett befutnia. E sürgöny minden kétséget kizár, hogy a „Bereni-e” Lloyd gőzös katasztrófáját „Morglay” angol gőzös idézte elő.

Két előkelő töröknő esete. Anatóliai Scuttariban mult hó 20-án két előkelő török nő egy „kaik”-ot (csolnakot) bérelt, hogy elvitessék magukat Sir-kedgi-be. Egy órai csolnakázás után a két nő meglepve vette észre, hogy a két evezős épen ellenkező irányban hajtja a csolnakot. Meggyőződve a két rablókinézésű csolnakos gonosz szandékairól, teljes torokból segélyért kezdtek kiáltani. Erre az egyik csolnakos rárontott az asszonyokra s azoknak a száját igyekezett befogni, a mi azonban minden erőlködése daczára nem sikerült. A nagy sikoltzás megijeszté a csolnakosokat s azonnal megváltoztatták a csolnak irányát s az asszonyokat a közeli Ahir kapuban pattra tették. Nagy csetepaté ke-

letkezett, a gyadák az res bérnek rendőr ker szonyok o ellogták a stantinápo tett ez es

Köölajás hivatalos rros keresk rrendeletét 1883. évi

alatt a sz jónak biz lenörzése 10. cikk kezöket re csak a ter delzetükön szállíthatn viasoz vá az utasok különítve, jó konyhá tetnek el.

Kivitel reskedelmi zai termel ra, hogy a tal létesít központi á termeléséi tojás, bor reskedelm tesíthetők főkonzuln és érdekl és iparkm utca, töz

Brüssz hrabanti l szelből je szavazott lósitására, kikötő ler négy milli elérésére. tó. A vál csak 8 m

Az oc „Egeria” a évvel eszl nagy óze találatott gyobb mel réseknl a moa és U ségre aka

H Fiume Teng toszabb á deltetés

1890 júliu Bassé 8008 19-7 10.4 nuovo Spalato tonna 88 q. gyüm ség 30 jök k július 85 q. vas Metc gán hajók

letkezett, mintán az asszonyok megtagdák az átszállításért követelt kétszázres bírnék kifizetését. Szerencsére pár rendőr került a helyszínére, kik az asszonyok elpanaszolásai után nyomban ellopták a két alávaló nőrablót. Konstantinápolyban nagy felháborodást keltett ez eset.

Közlajszállítás parti hajókon. A hivatalos lap múlt hó 25. ike száma Baros kereskedelmi miniszternek következő rendeletét közli: Hivatali elődóm által 1883. évi szeptember hó 1-én 40030 sz. alatt a személyszállítást üző tengeri hajóknak biztonsági tekintetéből való ellenőrzése tárgyában kibocsátott rendelet 10. cikkének kiegészítése gyanánt és annak második bekezdéseként a következőket rendelem: Oly gőzhajók, melyek csak a tenger mentén közlekednek, fedélzetükön kisebb mennyiségű közlajszállíthatnak, ha e közlajszállítmányok viaszos vázszonnal kellően befedettek és az utasoknak fentartott helyiségtől elkülönítve, a keményburkolattól és a hajó konyhától kell távolságban helyeztetnek el.

Kivitel Angliába. A budapesti kereskedelmi és iparkamara felhívja a hazai termelőket és exportőröket figyelmét arra, hogy az angolországi munkások által létesített fogyasztási szövetkezetek központi árubevásárló raktárai és hazai termelőink között főleg liszt, gyümölcs, tojás, bor, stb. tekintetében, előnyös kereskedelmi összeköttetések volna létesíthetők. A londoni osztrák-magyar iókonzulnak erre vonatkozó jelentését az érdeklődők a budapesti kereskedelmi és iparkamara helyiségében (Mária Valéria utca, tözsdéépület) megtekinthetik.

Brüsszel — tengeri kikötő. A brabanti helytartóanács — mint Brüsszelből jelentik — négy millió frankot szavazott meg annak a tervnek megvalósítására, a melylyel Brüsszel tengeri kikötő lenne. Minthogy az állam is már négy milliót felajánlott az említett cél elérésére, a terv biztosítottnak mondható. A vállalkozó társulatnak most már csak 8 millió frankot kell előteremnie.

Az oceán legmélyebb helye. Az „Egeria” angol háromrúbcosozelött két évvel eszközölt mérések alkalmával a déli nagy oceánban egy 8,102 méter mélység találatot mely annak idejében a legnagyobb mélységnek tartott. A tavalyi méréseknel azonban ugyanazon mérőhajó, Samoa és Uonga szigetek közt oly mélységre akadt, mely az előbbeni években

kitűntetett mélységeket 178 méterrel múlta felül.

Csodakigyó. Csodálatos dolgot említ a „Gazzetta di Catania”, melyet minden erősítése dacára is alig hishetünk el. Ugyanis azt írja, hogy pár héttel ezelőtt a messina-cataniai vasút vonalon körülbelül 5 kilométernyire, Cataniából egy magányzónak háza közelében egy oly óriási kigyó mutatkozott, melynek hossza 3—4 méter és feje emberderék vastagságú volt. E szörnyeteg megjelenése annyira ijedelemben tartá a közelben lakó halászokat, hogy azok mind kerülő utakon közlekedtek lakásukkal. Pár nappal ezelőtt egy őrtálló pénzügyőr közelében jelent meg a szörnyeteg, melyre a pénzügyőr 3 lövést dördített. Az óriási kigyó a 3 lövés után, mely valószínűleg jól találta, borzasztó csörteléssel dobálta magát az ott elterülő sűrű bozótokba s erős sziszegés közt húzódott vissza a közelben fekvő sötét barlangok egyikébe. Hogy azóta megjelent-e újból e csodaállat, fennevezett lap nem említi.

Elégett hajó. „Vorwärts” gőzös 2800 tonna közlajjal 25-én érkezett Savonahá. Megérkezése után harmadnap, midőn már rakományának kétharmada part-ra volt szállítva, közszen raktárainak egyikében véletlenül tűz ütött ki, mely oly gyorsan terjedt a hajó minden irányában, hogy azt a rögtöní segítség dacára elfojtani nem lehetett. A réhivatal azonnal elmentsette a hajó kötelékeit s a gőzöst a nyílt tengerre vontattatá, a hol pár óra alatt menthetetlenül a lángok martaléka lett.

Zátornya jutott gőzhajó. Rio de Janeiroból múlt hó 29-éről jelezzik, hogy „Cittá di Buenos Aires” nevű német gőzös Ilharazza mellett heves szél következtében a partok közelében kiálló szirtekre sodortatott. Személyzete megmenekült, de a hajó megmentéséhez kevés reményiség van.

A kinek van csengetyűje.
— Ugyan mondjad csak édes barátom mivel töltöd te egész nap idődet?
— Hát reggel amint felkelek, előzőr is csengetek.
— Akkor tehát van szolgál is?
— Ah dehogyan, szolgálom nemesen, de van csengetyűm.

A legkellemesebb szórakoztató
egy jó lap s ezt csak 6 forintért megszerzetheti minden család, ha megrendeli a „Képes Családi Lapok” című szépiro-

dalmi és ismeretterjesztő lapot, mely nemcsak hasznosan mulattató, értelem érzellem és izlés nemesítő olvasmányokat nyújt olvasónak, hanem „Nő a házban” című mellékletével hífi tanácsadója a család minden tagjának s gyönyörű csak kiváló művészek által eredő képeivel a szép érzéket is fejleszti. Hogy magasztos czéjének a „Képes Családi Lapok” mennyire megfellel: azt legjobban bizonyítja ama közkedveltség, a melyben részesül, s előfizetőinek évről évre szaporodó száma.

A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára egész évre 6 frt. félévre 3 frt, negyedévre 1 frt, 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapest, nagy korona-utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legezszérűbben postautalványon intézendők, kívánatrabárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatóványokkal. A legjobb szám következő változtatás tartalommal jelent meg:

A 31. szám tartalma. *Mis világ.* (Regény. Folytatás.) Negyvárady Mirától. — *Üzenet* (Költemény.) Zempléni Árpádtól. — *A szemüveg.* (Folclovatott a „Természettudományi Társulat” estélyén. Csapodi Istvántól. — *Alkonyfény.* (Elbeszélés. Folytatás.) Kosovitz Rezsőtől. — *Gondolatok.* Közli: Kövesdy Gézáé — *A lányka panasza.* (Költemény.) Krist Károlytól. — *A tudatlan baba.* (Elbeszélés. Folytatás és vége.) Karlovszky M. Idától. — *Lýll a háboru alatt.* (François Copée regénye. Fordította. Molnár Gyula. Folytatás) — *A világ legnagyobb fája.* Palotai Ákostól. — Mindenféle. *A hét tükre.* Mefisztótól. *Képeinkhez, Irodalom és művészet. Hymen. Gyászrovat.* Képeink! Ah, mily pompás! — Patriciausnó. — Özeveg és árva.

Regény-melléklet: *Igaz szerelem.* (Eredeti regény.) Irta Miskolczy Henrik. (16—32. oldalig.)

Melléklet. *„Holgyek Lapja.”* (Divatképekkel.)

Közgazdaság.

MAGYAR IPAR

Irta: Nyáry Elemér gróf.

A nagy és a kis Rákos vize között elterülő homokos telepen, közvetlenül az országút mellett, halom melkedik, amelyre pár évtized előtt hatalmas épület emeltek: a legkiválóbb kisebb sörfőző gyárat. Miként más iparágakban is tapasztaljuk, ezen sörfőzőgyár sem birtadalamasan küzdeni le a nála sokkal nagyobb gyárak ellene is irányult ver-

senyét: s így beszüntette a munkát. A gyönyörű nagy épület használatlanul állott, amíg a nevezett kiváló országgyűlési képviselő azt megvásárolta és a legjobb szakberendezések vívmányainak teljes alkalmazásával tűzfecskendőgyárrá átalakította. Miként más iparvállalatainál, úgy e nagyszerű tűzfecskendőgyár korszerű berendezésénél sem sajnálta a tulajdonos méga legnagyobb pénzkiadásokat sem, ha azok azt eredményezték, hogy e kitűnően felszerelt magyar ipartelep nemcsak Ausztria, hanem más küllállamok ilyenemű gyáraival szintén diadallal versenyezessen a legjobb tűzfecskendő gyártásának dicsőségéért.

Az ügybuzgó gyártulajdonos ezen áldozatkészsége azután máris szép gyümölcsöket termelt: az ország minden vidékéről épúgy, mint számos külföldi helyről a megrendelések egymást érik, ami annál természetesebb, mert aki a legjobb technikai vívmányok és a leghasznosabb találmányokra vett szabaldalmak eredményét akarja tűzfecskendő alakjában beszerezni, annak — legyen az illető akár beföldi akár külföldi — napjainkban a Tarnóczy Gusztáv-féle magyar tűzfecskendőgyárban kell vásárolnia.

Az ipartelep igen nagy; a felépítmények a gyármunkások, a kezelő-hivatalnokok, a mintarajzolók, a felügyelők és a gyárigazgató befogadására szolgál. Cs maradt még az épülettömbben alkalmas helyiség: kocsiszinek, istállók, raktárak, irodák, szép magánlakás — a gyárigazgató — s oly vendéglő részére, ahol a telep alkalmazottjai teljes kényelemmel elcsinthatik magokat távós munkájokra.

Érdekes a gyártelep pompás műhelyeinek és óriási raktárainak megtekintése; kivált ha így alkalomkor az örömet látott érdeklődőt a gyárigazgató, Detrich Gyula ur, szives kalauzolni. Hát bizony egy-két óra alig elég arra, hogy ezen mintagyár működéséről saját szeminkkel gyűjtsünk, csak kisebbmértvű tapasztalatokat is; mert a szemlélni való oly rendkívül sok, miszerint annak beható méltatására nemcsak órák, hanem napok szükségesek. Amde ha Detrich Gyula igazgató szives az örömet látott vendéget kalauzolni a műhelyek, raktárak, festőszinek, olvasztók stb. valódi útvesztőjében, akkor 1—2 órai viszonylag rövid idő alatt is kellő betekintést nyerük a legelső magyar tűzfecskendőgyár közhasznú működésébe; mert oly, még a laikus által is megérthető szá-

Heti értesítő

Fiume kereskedelmi forgalmáról

1890 július 11-17-ig.

Tengeren behozott és kivitt fontosabb áruknak származási és rendeltetési helyszerinti kimutatása:

I. Behozatal.

1890 július 11-én.
Bassin nyversziza 37706 Odessa buza 80089 qn. Trieszt kávé 408 pamutára 197 kötél 147 bürök 821 zöldség 44 qn. Cattaro bor 20.4 bürök 626 chrysantem 10.4 qn. Zengg tengerliszt 64 qn. Cattanuoova gyümölcs 30 qn. szépiacsont 10 q. Spalato rongy 708 qn. Erkezett a 10 tonnan aluli hajók 7 gőzös 6 vitorlás.
július 12-én.
Catania lávakő 5990 q. Ravenna tengeri 88 qn. téglá 1770 qn. Capramarittima gyümölcs 85 zöldség 35 qn. Pesaro zöldség 35 qn. Erkezett a 10 tonnan aluli hajók kivételével 6 gőzös 11 vit.
július 13-án.
Trieszt kávé 93 faolaj 17.0 zsir 14.5 qn. zöldség 33 qn. bürök 111.4 qn. olaj 79.3 q. vas 28 qn. vegytermék 11.7 butor 14 Metcovich zab 101.2 qn. Marseille mángán 500 qn. Erkezett a 10 tonnan aluli hajók kivételével 2 gőz. 6 vitorlás.

1890 július 14-én.
Zengg dara 168 qn. Buccari borju 10 drb. Erkezett a 10 tonnan aluli hajók kivételével 4 gőz. 3 vit.
július 15-én.
Pola zöldség 12 bürök 6 qn. Traghetto köszén 400 qn. Olmno homok 420 qn. Erkezett a 10 tonnan aluli hajók kivételével 4 gőz. 3 vit.
Bordaux gyanta 7628 brandy 117 cognak 263 q. Pola rongy 1955 Traghetto köszén 920 Novi erődeszka 900 drb. Almisa bor 888 gyümölcs 80 eczet 14.1 q. Ponte bor 126.2 qn. Novi donga 17000 drb. Erkezett a 10 tonnan aluli hajók kivételével 6 gőz. 14 vit.
július 17-én.
Liverpool méshalvag 32 szóda 283 qn. öntöttvas 104 fonál 136 qn. Cattaro bor fagygy 108 qn. chrysantem 108 qn. Zára tengeri 109.5 sab 207.9 qn. dara 17.6 Trstnik olaj 68.4 növény 208 qn. Ravenna téglá 2350 Traghetto köszén 390 qn. Fianona cserzőanyag 55 qn. szalvia 12 qn. Erkezett a 10 tonnan aluli hajók kivételével 7 gőz. 10 vit.

II. Kivitel.

1890 július 11-én.
Rouen liszt 1400 qn. keményítő 150 qn. Barcellona papir 306 qn. carton 3437 liszt 2000 qn. cellulosa 112 fűnemű 68.9 szesz 90.4 qn. erődeszka 355 qn. donga 21525 drb. négyeszeffa 1291 drb. keményítő 10 qn. caolin 104 Konstantinápolyi butor 14 qn. árpa 109 qn. Pireo liszt 20 q. Cavala szesz 102 q. Salonicó cukor 203 liszt 10 qn. papir 38.4 bürök 32.3 Dedeagach butor 25.7 q. Cattaro butor 41.3

1890 július 11-én.
liszt 30 qn. cukor 24.3 rizs 66 qn. zsir 23.5 qn. ásványviz 13.2 qn. Trieszt papir 688 qn. rizs 131 qn. butor 36.4 qn. voj mérga 47.5 qn. bürök 128 gyógyfű 34.6 qn. Alessandria papir 19.2 bor 14 Beirut papir 19 qn. Zengg liszt 92.8 qn. rizs 13 qn. tengeri 102.7 Messina fatábla 7000 rud 10000 drb. Cefalonia donga 91505 fatábla 2100 drb. Trieszt liszt 200 rud 1600 drb. Indult a 10 ton. aluli hajók kivételével 10 gőz. 12 vit.
július 12-én.
London liszt 21028 cserfa 156 m³. tanin 840 1F23 gyógyfű 26.5 qn. talk 200 butor 13.3 qn. ás ásvíz 101 qn. cellulosa 52 qn. Leith liszt 3462 cellulosa 52 qn. cserfa 37 m³. Cette donga 149081 drb. Marseille szálfa 748 m³. átalfa 139 m³. erődeszka 1312 drb. deszka 2817 drb. cserfa 40 m³. donga 47316 drb. Ortona deszka 6307 drb. donga 14510 Preveza cukor 210 qn. deszka 1910 drb. Curzola buza 35.4 qn. Rimini donga 22400 drb. Milna buza 19 Grottamaré deszka 1400 drb. lécz 500 drb. Abbazia téglá 440 q. Innult összesen a 10 tonnan aluli hajók kivételével 4 gőz. 20 vit.
július 13-án.
Venezia keményítő 20 bor 100 eszróanyag 319.9 qn. tengeri 104 ásványviz 100 Zengg rizs 10 qn. tengerliszt 45.7 kén 10 tengeri 170 qn. Indult összesen 3 gőz. 1 vit.
július 14-én.
Alessandria talpa 21561 drb. szálfa 455 m³. negyesezfa 3470 drb. Ragusa liszt 437 q. cukor 50.7 rizs 117 korpa 157.5 q. Pola ásványviz 17.9 sör 188 Ika tengeri 12.2 liszt 20.3 Zengg tengerliszt 19 liszt 18.9 Algir donga 90595 talpa 7532

1890 július 14-én.
7582 drb. Marseille szálfa 250 m³. deszka 3108 cserfa 211 m³. szálfa 12 m³. evész 1016 donga 30430 drb. Cefalonia donga 100000 drb. Abbazia téglá 220 qn. Indult összesen a 10 tonnan aluli hajók kivételével 6 gőz. 4 vit.
július 15-én.
Smirne cukor 200 qn. butor 13.6 Corfú papir 17.3 keményítő 6.2 qn. Cattaro liszt 22.6 qn. rizs 23 q. cukor 17 qn. ásványviz 13.5 füstölőzer 16.5 qn. fászta 13.6 bab 10 qn. korpa 11.3 Zára liszt 15 qn. kén 12.5 korpa 12 tengeri 27.4 Nápoli donga 65650 drb. Rimini köszén 400 qn. Porto Civitanuova deszka 2500 drb. Ancona deszka 1713 drb. kátrány 11.4 Indult 7 gőz. 0 vit.
július 16-án.
Pola liszt 141.5 tengeri 63.1 köolaj 17.9 Ika liszt 17.6 qn. Zengg tengerliszt 60.7 liszt 25.1 qn. zab 14.3 dara 11.5 Carlobago tengerliszt 26.4 liszt 81 q. Omega cserfa 39 m³. szálfa 512 m³. deszka 3270 lécz 1750 drb. Capramarittima deszka 1109 átalfa 27 m³. donga 4500 drb. erődeszka 217 drb. Spalato buza 90.5 agsáru 10 qn. Indult a 10 tonnan aluli hajók kivételével 5 gőz 8 vitorlás.
július 17-én.
Metcovich köolaj 25 vasárn 17.8 qn. liszt 3388 buza 105.5 cukor 140.2 sör 37.1 kénsv 17.2 Zengg liszt 28.3 tengerliszt 32 qn. Messina fatábla 99200 Patrosso erődeszka 4754 drb. Trieszt rud 13150 négyesezfa 470 köolaj 89.5 Traghetto tengeri 10.5 Bescara deszka 850 donga 840 drb. Indult a 10 tonnan aluli hajók kivételével 4 gőz. 8 vitorlás.

kavatottsággal fejtegeti, magyarázza meg a látottakat, mely honunkban bizony páratlanul áll. S ez okból Tarnóczy Gusztáv gyártulajdonosnak ezen ipartelep minden látogatója szerencsét kíván, hogy ily elsőrangú szakértőt sikerült tűzfecskendőgyára igazgatójává megnyernie. A gyár helyiségeinek rendkívüli szakavatottságot bizonyító beosztása szintén a gyár igazgatója sikerült munkája: minden műhely ott lett föllállítva, berendezve, ahol legalkalmasabb helye. A szinte beláthatatlan-végű kovács-műhelyek; a kétemeletnyi táfogatot nyert lakatos-műhelyek, ahol a kézimunkához a gépmunka társul oly gépek útján melyek szinte csodások; a festők óriási színjei stb. külön-külön époló érdemeinek a megtekintésre, mint együttesen. A rézöntő kohók pedig sajátos különlegességei a gyárnak. A szinte megszámlálhatatlan raktárak között a szénraktárak époló nagyterjedelműek, mint szellős padlásokon berendezett tűzfecskendő-felszerelvények raktárjai. Ezekben sokat-érő szerelvények vannak föllalmozva: hosszú gummicsővek; sárgaréz-csapok; gépesavarok, melyek halmokat képeznek; tömlők stb. A festőszinből kikerült, teljesen kész tűzfecskendők hosszú sorba állítva lesik az időt, mikor a vázai-körítón fekvő raktárba vitetnek és onnét szétküldetnek.

Ámde a legelső magyar tűzfecskendő-gyárnak nemcsak érdemei vannak a legjobb tűzfecskendőt gyártván, hanem abban is páratlanul áll honunkban ezen iparág terén, hogy ügykezelése — magyar könyvvitel áll fönn irodáiban; magyar szellem lengi át működését. Sajnos! ezt bizony nem tapasztaljuk azon tűzfecskendő-műhelyekben (egyikök-másikok „gyár-nak képzeli és híreszteli magát!) melyek harangöntés, vagy egyéb főfoglalkozás mellett úgy mellékesen tűzfecskendők készítését is űzik — honunkban, dédelgetői lévén a német munkavezetésnek, a német könyvvitelnek, a német szónak és a germán szellemnek.

És ezen gyártelep majdnem a végtelenig fejleszhető, amennyiben a fölépítvény alatt gyönyörű helyiségek nyulnak el, amelyek ezelőtt meterséges pin-céknek használtattak, ugyanis oldalt homokkal föltettek föl. Ha most ezen mesterséges homokbuckák eltávolítottanak, a falak kiszabadulnak, s minthogy azok nemcsak a Duna szempontja, de néhány lábbal az országút színvonala föltött is épültek kitünő, száraz, világos műhelyekül használhatók, ha a gyár üzeme annyira fokozódnék, hogy a mostani helyiségek nem volnának elegendők. Hogy az olvasó magának fogalmat képezhesen ezen ritka-nagyságu helyiségek terjedelme fölől, felemliten, miszerint a 14. eddig igénybe nem vett helyiségek kerülete 5000 lépésnél, azaz félmérföldnél hosszabb, vagyis szakszerű kiszámítás szerint 1000 gyári munkás számára elegendő terjedelmes.

Az elmondottakból kitűnik, hogy minél nagyobb s minél korszerűbb-berendezésű valamely gyár, annál jutányosabb és olcsóbb árúval bír a vevőknek szolgálni, amely áru minden körülmény között jobbminőségű és olcsóbb, mint bármelyik műhely mégoly kitünő készítménye.

A tűzfecskendő-intézmény gyors elterjedésének főhátránya tehát abban rejlett, hogy nem volt az országban kellőleg fölszerelt tűzfecskendőgyár. De ami nem volt, hála Istennek! má' van.

Napról-napra élénkül az üdvös mozgalom a honi ipar érdekében. Bizonyos a legjobbat kívánjuk ezen üdvös mozgalomnak; de azért a tűzfecskendőgyártás terén máris azt merjük hangoztatni. »Egyedül akkor pártoljátok a honi ipart, ha az jutányosabb és olcsóbb, tartósabb és jobb tűzfecskendőket nyújt nektek, mint a külföldi gyártmányok, vagy pedig azon műhelyek tákolmányai, melyek ama műhelyek már elavult berendezései folytán szinte szóba sem jöhetnek.« Nincs okunk attól félni, hogy ily merész kivihás legkisebb kárt is okozna a legelső magyar tűzfecskendőgyárnak; mert

annak kitünő gyártmányai jelenleg mind a külföldön: legjutányosabbak, legolcsóbbak, legtartósabbak s legjobbakk. Egyébiránt erről már mindenütt meggyőződtek, ahová Tarnóczy Gusztáv tűzfecskendő-gyárából szereztek be azon gépet amely a leghasznosabbak egyike a 19-ik század polgáriusodott emberére nézve.

Menjenek hát minél számosabban el a derék vidéki tűzfecskendők ezen pompás gyárba, hogy lássák, mily tökélyű már ezen szakmában is a magyar ipar.

Olvasóinkhoz!

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésök július hó végével lejárt, arra kérjük, sziveskedjenek előfizetéseiket megújítani, hogy a lap küldésében fennakadás ne történjék.

Különösen figyelmeztetjük t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket ezentúl sziveskedjenek lapunk kiadó hivatalába küldeni s az előfizetés megújításánál, valamint a lap szélküldésére vonatkozó egyéb föl szólalásnál egy címszalagot mellékelni sziveskedjenek, s ha a lap esetleg késeve érkezik, vagy egy-egy szám eltéved, leg-helyesebb egy levelező lapon a „Fiume” kiadóhivatalát Battara P. könyvnyomdája (Via Adamich) erről azonnal értesíteni, mely azonnal intézkedik a panasz orvoslása iránt.

Felelős szerkesztő: Schmidt Jakab.
Segéd szerkesztő: Doroszai Denk Árpád.
Szerkesztő-tulajdonos: Mócs Zsigmond.

3049 890

HIRDETMÉNY

Ezennel közhíré tétetik, miszerint a fiumei, m. kir. dohánygyárban 1890. évi augusztus hó 6-án délelőtt 11 órakor öreg vas és gépalkatrészek értékesítése céljából nyilvános árverés fog tartatni.

Árverés alá kerül:

- Egy hidraulikus prés s ennek alkatrészei, é. p:
- 1 drb. test
- 8 „ oszlop kovácsolt vasból
- 2 „ Piston
- 2 „ alsó } rész
- 2 „ felső } szekrény géppel együtt
- 2 „ nagy öntött vasból előállított kerék.

Továbbá árverés alá kerül:

- 15870 klgm. öntött vas
- 5922 „ kovácsolt vas
- 1233 „ aczél selejt, és
- 206 „ használt reszelők

Megjegyeztetik, hogy a hidraulikus présnél az ár darabszám, — a többi régi vasnál 100 klgm. után lesz kitüntető, s ovadékul 50 frt leteendő.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok, melyekben az ajánlott ár számokkal és betűkkel lesz kiteendő, alulírott igazgatóságnál nyujtandók be.

Fiumei m. kir. dohánygyári igazgatóság.

Egy fiatal ember kész magyar, olasz, francia, angol, spanyol és német nyelvekből olcsó áron leckeórákat adni s ajánlkozik elemi, vagy gymnasiumi tanúk mellé correpetitornak, a latin nyelv kivételével minden tantárgyban. Bővebb értesítést ad a lap kiadóhivatala.

Jó házból való tanulók felvételtnek

SCHILLINGER FERENCZ

mechanikai műhelyében Mlaccán.

VÉGHLESI VERA-FORRÁS.

Házank legtisztább, legolcsóbb és legjobb szén-savdús, égvényes **SAVANYUVIZE.**

VÉGHLES-SZALATNÁN Zólyom megye.

Mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban, Erzsébet-körút 26. sz. Telefon-üzkeköltetés. Számos raktár a vidéken.

Főraktár „Quisisana” gyógyintézetben **ABBAZIA.**

100 Márka

fizettetik minden tüdőbajosnak, ki a világhírű maláta készítmény használatával biztos javulást el nem ér. Köhögés, rekedtség, asthma, tüdő- és légesőhurut kiütés stb. már néhány napi használat után elmúlnak; százak alkalmazták kitünő sikerrel. E maláta készítmény nem titkos szer, hanem maláta és tengeri vegyületekből állítottak elő. A legmagasabb hatóságoktól bizonyítványok állnak rendelkezésre

Ára: 3 üveg-ládában 3 frt, továbbá 5 frtos, 12 frtos 9 és 6, szállítványok ZENKNER ALBERT, a maláta készítmény feltalálója, Berlin (26).

Legujabb! Sétabot-furulya!

Idényszerű ujdonság!

A sétabot-furulya kettős célra szolgál: Mint sétabot nagyon csinos kül-sővel bír, mint furulya pedig lisztán kihangolt, felette kellemes zenéjü hangszere, melyet bárki legott megtanulhat. A sétabot-furulya félhangokkal bír minélfogva bármely zenedarab rajta eljátszható. Különös fontossággal bír a **sétabot-furulya kirándulók részére**, kik könnyű módon sétaközben lépten-nyomon zenéi élvezetet szerezhetnek vele maguknak és társaiknak. E **sétabot furulya** ára csomagolással együtt utánvét mellett **1 frt 70 kr.** Ajánlatossabb azonban az összeget előre beküldeni, mely esetben 2 frtnak előleges utalványozása ellenében bárhová bérmentve elszállítatik.

STERNBURG ÁRMEN,
hangszeripartelepe **BUDAPESTEN,**
VII., kerepesi-ut 36. sz.

Kívánatra nagy képes hangszerkatalógusom érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldeték. — Harmonikáról szóló képes árjegyzék külön kiadásban.

„ADRIA”

Magyar tengeri hajózási részvénytársaság.

1890. Augusztus havában az alant felsorolt első osztályú gőzhajók (vagy más póthajók) fognak Fiume, a nyugot-európai és amerikai kikötők között közlekedni, ha csak rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályoznák:

	Gőzös	1890 augusztus.
Malta, Catania, Messina	Triest, Fiume	„Braemar” 1-10
London	„	„Durham” 1-10
Glasgow	„	„Szápáry” 5-15
Rio de Janeiro, Santos	„	„Matlekovits” 10-20
Liverpool	„	„Saragossa” (Cunard Line) 10-20
Malta, Catania, Messina	„	„Braemar” 15-25
Hull, Newcastle o.T	„	„Draco” 15-25
Glasgow	„	„Adria” 15-25
Rouen	„	„Tibor” 20-30
Liverpool	„	„Tarifa” (Cunard-Line) 20-30
London	„	„Winestead” 20-30
Fiume	London	„Sultana” 1-10
„	Hull, Newcastle o.T	„Bassano” 1-10
„	Rouen	„Jókai” 5-15
„	Messina, Catania, Malta	„Braemar” 5-15
„	Liverpool	„Trinidad” (Cunard Line) 5-15
„	Dunkerque	„Stefanie” 10-20
„	Rouen	„
„	Bordeaux	„
„	Glasgow	„Tisza” 10-20
„	Leith	„Zichy” 10-20
„	Messina, Catania, Malta	„Braemar” 15-25
„	London	„Zairo” 15-25
„	Rotterdam	„
„	Liverpool	„Atlas” (Cunard Line) 15-25
„	Hull Newcastle o.T	„Palermo” 20-30
„	New-York	„California” (Anchor Line) 25/8-5,9

A már életbe léptetett vagy még alkalmazandó vesztézári intézkedések következtében történhető járat elmaradásért, vagy a fentemlített gőzösök későbbi indulásáért a társaság felelősséget nem vállal.

FIUME, 1890. Július hóban.